

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Вісник № 5
кафедри педагогіки початкової освіти

Професійний розвиток педагога

Матеріали звітної наукової конференції
викладачів, співробітників, докторантів, аспірантів та студентів
Рівненського державного гуманітарного університету
21 – 22 лютого 2012 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Вісник № 5
кафедри педагогіки початкової освіти

Професійний розвиток педагога

Збірник наукових праць
викладачів, студентів педагогічного факультету РДГУ
та вчителів загальноосвітніх шкіл

Матеріали звітної наукової конференції
викладачів, співробітників, докторантів, аспірантів та студентів
Рівненського державного гуманітарного університету

21 – 22 лютого 2012 року

РІВНЕ-2012

УДК 37:371:372:373:374:376:379

Вісник кафедри педагогіки початкової освіти. Матеріали звітної наукової конференції викладачів, співробітників, докторантів, аспірантів та студентів Рівненського державного гуманітарного університету за 2011 рік - № 5. – Рівне: РДГУ, 2012.- 123 с.

Упорядник: Тетяна Євстафіївна Колупасва, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки початкової освіти Рівненського державного гуманітарного університету

Рецензент: Павелків Роман Володимирович, доктор психологічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи Рівненського державного гуманітарного університету, академік АН вищої школи України

Комп'ютерний набір та верстка: Шурин Олена Іванівна

У збірнику подаються статті, повідомлення, тези викладачів, співробітників, докторантів, аспірантів та студентів Рівненського державного гуманітарного університету. Представлена тематика розроблена з урахуванням сучасного вітчизняного та зарубіжного педагогічного досвіду, досягнень педагогічної та психологічної науки. Матеріали збірника були представлені на секційних засіданнях наукової конференції викладачів, співробітників, докторантів, аспірантів та студентів Рівненського державного гуманітарного університету за 2011 рік. Матеріали збірника розраховані на викладачів, студентів психолого-педагогічних спеціальностей.

За достовірність фактів, дат, назв і т.п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

Рекомендовано до друку рішенням кафедри педагогіки початкової освіти протокол **№ 6** від **14.02.2012 р.**

Шевчук Тамара Борисівна,
кандидат філологічних наук, доцент
кафедри теорії та методик початкового навчання РДГУ
Лексикографічна робота як складова професійної підготовки
вчителя початкових класів

Невід'ємною ознакою високої мовної культури є володіння лексичним багатством рідної мови. Вивчення лексики в освітньо-пізнавальному плані забезпечує засвоєння студентами, майбутніми вчителями початкових класів, наукових відомостей з лексикології, передбачених навчальною програмою. Студенти знайомляться зі словом як лексичною одиницею, із значенням слова, з лексичними шарами української мови з погляду походження і продуктивності вживання запозичених слів.

Безперечно, рівень загальної і мовленнєвої культури багато в чому визначається тим, які загальні і спеціальні лексикографічні знання має особистість, як володіє уміньми користуватися лексикографічними виданнями різних типів і вилучати з них необхідну інформацію, якою мірою набуті навички самостійної науково-дослідницької роботи в галузі лексикографії, чи усвідомлює потребу звернення до словника з метою вирішення пізнавальних і комунікативних завдань. Йдеться про лексикографічну компетенцію. Сформована лексикографічна компетенція характеризує високий ступінь професійної мовної підготовки, засвідчує інтерес і повагу студента до рідної мови, її історії, визначає рівень розвитку лінгвістичного чуття.

Плануючи заняття з української мови, ми передбачаємо роботу, яка сприятиме збагаченню словникового складу мови студента. Наприклад, вивчаючи тему з лексикології «Слова іншомовного походження в українській мові», звертаємо увагу студентів на те, що в сучасній українській літературній мові використовуються інтернаціональні лексичні одиниці та інтернаціональні морфеми. Серед них виокремлюються слова з міжнародними терміноелементами: *авіа-, агро-, гідро-, дендро-, кіно-, психо-, рентгено-, синхро-, термо-, техно-, фото-, філо-* тощо. У науковців немає ще єдиної думки щодо визначення статусу цих компонентів. К.Городенська їх називає афіксоїдами, О.Кубрякова відносно вільними (відносно зв'язаними) морфемами, М.Шанський префіксованими основами, В.Лопатін зв'язаними опорними компонентами, В.Григор'єв міжнародними терміноелементами, Н.Клименко основами складних слів.

Нам імпонує думка К.Городенської, тому ми будемо називати їх афіксоїдами. Афіксоїд - це проміжна морфема, яка повторюється з тим самим значенням у ряді слів і наближається за словотворчими функціями до афіксів [4, С. 37-38].

Ми запропонували студентам другого курсу дослідити походження, значення, частоту вживання слів з афіксоїдом *філо-* (-*філ*). Ось до яких результатів ми прийшли у нашому спільному дослідженні.

Філо-(-*філ*) - елемент грецького походження. Варіант *філо-* (-*філ*) близький до афіксів, оскільки має чітко визначену позицію у слові (*філо-* майже завжди знаходиться у препозиції, а *-філ* - у постпозиції), виконує словотвірну функцію (поєднуючись з вільними основами, служить для творення нових слів), але відрізняється від префіксів і суфіксів семантикою, бо префіксам і суфіксам властиве узагальнено-абстрактне значення, а *філо-* (-*філ*) може позначати (для визначення значень використовуємо словник іншомовних слів [6]):

1. **Рід, плем'я.** *Філогенез* (грец. *φύλον* – рід, плем'я і *γεννάω* – породжую) – (історичний розвиток як окремих видів і систематичних груп організмів, так і органічного світу в цілому; *філогенетика* (грец. *φύλον* – рід, плем'я і *γενετική*) – розділ генетики, що вивчає перебудову генетичного матеріалу в філогенезі; *філогенія* (грец. *φύλον* – рід, плем'я і *γεννάω* – породжую) – наука, що вивчає закономірність розвитку тваринного і рослинного світу; *філоонтологія* (лат. *ontologia* від дав.-грец. *φύλον* рід, плем'я і грец. *ὄντος* – суще, те, що існує та грец. *λόγος* - учення, наука) – це вчення про буття, розділ філософії, у якому з'ясовуються фундаментальні проблеми існування, розвитку сутнісного, найважливішого.

Слова з префіксоїдом *філо-*, що має значення «рід, плем'я» мають вузьку сферу поширення і вживаються в науковій та спеціальній літературі.

2. **Любов, люблю; той, який любить; улюблений, прихильник.** *Філологія* (грец. *φιλολογία* – любов до вчених знань) – гуманітарна наука, що вивчає мову й літературу якогось народу або групи народів; *філософія* (грец. *φιλοσοφία* – любов до мудрості) – наука про найзагальніші закони розвитку природи, форма суспільної свідомості, яка виробляє загальний цілісний погляд на світ і місце людини в ньому, досліджує відношення мислення до буття, практичне, пізнавальне, ціннісне, етичне та естетичне відношення людини до світу; *філосеміт* (грец. від *phileo* - люблю і *semit*) – друг євреїв; *філофобія* (страх перед любов'ю, боязнь закохатися); *філофонія* (від грец. *philéo* – люблю и *phone* – звук) – колекціонування музичних, вокальних та інших звукозаписів; *філомела* (в перекладі з грецької мови – «та, що любить світло») – 1. Акваріумна рибка. 2. заст. поет. Алгоритмічно пtiця, соловей 3. Власне ім'я, що в перекладі з грец. означає «кохана»; *філокартія* (з грец. *philéo* – люблю і грец. *chártes* - папір, списаний лист, книга) – колекціонування, як правило ілюстрованих, поштових карток (листівок); *філотаймія* - колекціонування і вивчення кишенькових календариків. *Філодендрон, біол.* (від грец. *φύλλον* - люблю і *дендрон* - дерево, тобто «друг дерева», оскільки ця рослина в'ється по деревах) – рід кущових, деревних і ліанових рослин родини ароїдних)

Слова *філологія, філософія, філофобія* утворюють похідні *філолог* (фахівець з *філології*), *філософ* (фахівець з *філософії*), *філофоб* (той, хто боїться закохатися). Поряд з нормативними словами *філолог* та *філософ* в усному побутовому мовленні вживаються стилістично знижені з експресивним відтінком: *філологіня, філологічка, філософка*. Наприклад: *Кожна з юних екстремалок має пробути кілька днів сама-самісінька в непролазних хащах просто неба. Зараз – черга Софії. Майбутня філологіня ночує ось тут в ямі, прикритій гілками* («Репортер», 24 серпня 2010 р.)

У "Великому тлумачному словнику української мови" подаються застарілі слова – *філозоф* (учень передостаннього класу духовної семінарії) та *філозофіст*, розм., те саме, що *філософ*.

Похідними від *філофонія* та *філокартія, філотаймія* є слова, що позначають осіб: *філофоніст, філофоністка* (особа, яка займається колекціонуванням музичних, вокальних та інших звукозаписів); *філокартист, філокартистка* (особа, яка займається колекціонуванням ілюстрованих, поштових карток (листівок), *філотайміст, філотаймістка* (особа, яка займається колекціонуванням кишенькових календариків).

Філо- у словах *філофонія, філокартія* синонімічний до префіксоїдів *філа-*(*філателія*) та *філ-*(*філуменія*). Слово *філателія* (колекціонування і вивчення знаків поштової оплати, до яких відносять марки, етикетки, ярлики, різноманітні провізорії, поштові штемпелі) утворено від грец. «*φίλος*», «*φίλέω*» - друг, люблю і «*τέλος*» - збір, мито. У минулому в Греції на листах ставили особливу відмітку - *телос*, яка показувала, що лист оплачено відправником і одержувачеві не потрібно нічого платити. Ця позначка є попередником сучасної поштової марки, що замінила грошову плату за пересилання листів.

Філуменія - колекціонування сірникових етикеток. Слово *філуменія* (*phillumeny*) походить від грецького слова *philos* (любити) і латинського *lumen* (вогонь). Похідними від *філателія* і *філуменія* є *філуменіст, філуменістка* (особа, яка колекціонує сірникові етикетки) та *філателіст, філателістка* (особа, яка колекціонує поштові марки).

За допомогою префіксоїда *філо-* утворюються і власні імена людей. Наприклад, *Філомена* ("кохана"), *Філогоній* (грец. *phileo* — люблю і *gonos* — нащадки), *Філофей* (дав.-грец. *Φιλόθεος* — «боголюбивий»), *Філімон* (у перекладі з давньогрецької означає: *люблячий*), від цього імені утворилась стягнена форма *Філон*).

Сьогодні рідко, але зустрічається ім'я *Філон* (від грец. *φίλον* - той, кого люблять, дорога істота) та прізвища *Філоненко, Філонов, Філончик*. В українській мові є розмовні, жаргонні слова: *філони, філоністка, філонити*. Наприклад, у новелі Миколи Невидаїла «Сі-бемоль» читаємо: «...до табірному клубу посунули культбригадівці на репетицію. Музиканти, артисти. Роботяги дражнили їх табірними придурками, *філонами*. А чого? Непогано бути *філоном*. Чув, ніби жив колись античний філософ Філон, який закликав цуратися всякої роботи, а брати від життя блага й насолоди. Чи так воно, чи ні, не знав, але *філонити* подобалося.

Розмовне, жаргонне дієслово *філонити* - байдикувати, лінуватися, ухилятися від роботи. *Філоністка* від слова "філонити" - дівчина, жінка, яка ніколи не працювала і працювати не збирається. Живе на утриманні чоловіка, батьків і живе при цьому багато. Наприклад: - *А ким Ви працюєте, чим займаєтесь?* - *Я - заслужена філоністка країни.*

У книгах Олександра Солженіцина і Л. Пантелеєва знаходимо свідчення того, що слово *філонити* використовувалося у мові ув'язнених і безпритульників вже в перші роки радянської влади, а значить, не виключено, що так говорили і дореволюційні кримінальники.

У сучасній українській мові є слова, утворені за допомогою суфіксоїда *-філ*, що в перекладі з грецької мови означає «який любить щось», «любов», "прихильник». Наприклад: *гідрофілія*; від грец. *hydor* – вода і *philia* – любов – 1. Запилення рослин за допомогою води. 2. Пристосованість рослин до життя у водному середовищі; *кріофіли* (від *кріо...* і грец. *philēō* — люблю) - організми, що живуть в талих калюжах на поверхні льоду або снігу і у воді, що просочує морський лід; *бібліофіл* (любитель і знавець книжок, збирач рідкісних і цінних видань), *англофіл* (прихильник англійської нації, її культури), *русофіл* (той, хто прихильно, з інтересом і повагою ставиться до всього російського, до самих росіян), *слов'янофіл* (представник одного з напрямів 40—50-х рр. 19 ст. - слов'янофільства), *неофіл* (прихильник всього нового). За моделями вказаних вище слів (прихильник, любитель + *філ*) активно утворюються іменники-оказіоналізми. Для мови ЗМІ характерними є слова: *танатофіл* (послідовник Танатосу), *віктюкфіл* (прихильник режисера Р.Віктюка), *футболофіл* (аматор, що колекціонує все, що стосується улюбленої команди, чемпіонату), *тевтонофіл* (прихильник тевтонів), *еротофіл* (любитель еротики). Вище перелічені слова (крім *гідрофілія, кріофіли*) за суфіксоїдом *-філ* називають особу, а предмет її зацікавлення вказується в першій частині цих слів. Суфіксоїд *філ* має антонім грецького походження *-фоб* (наприклад, *англофоб, слов'янофоб*) і праслов'янський синонім *-люб* (наприклад: *сонцелюб, жінколюб, баболюб, ласолуб, каволуб*). Запозичений суфіксоїд *-філ* і питомий *-люб* співвідносяться у мові в тому самому значенні. Вони відрізняються здебільшого сферою функціонування. За допомогою запозиченого суфіксоїда утворюються переважно терміни, які використовуються у науковому стилі.

3. Листок. *Філодій* (грец. *phyllodes* – листовидний, від *phýllon* – аркуш і *éidos* – вигляд), листовидно-розширений черешок аркуша, що виконує функції листової пластинки, яка сповна або частково зредукована); *філокладій* (від грец. основ слів *phýllon* і *kladion* – «гілка») - листовидно розширена гілка, що виконує функції листків; *філокактус* (від грец. *φύλλον* – листок і *кактус*) – рід багаторічних тропічних рослин родини кактусів; *філоксера* (від грец. *φύλλον* – листок і *ξηρός* – сухий) – комаха родини хермесових. Шкідник

винограду); *філофора* (від грец. φύλλον – листок і ...*фор*) – рід червоних водоростей); *філохінон* (від грец. φύλλον – листок і *хінони* – органічні ароматичні сполуки, забарвлені кристали з різним запахом) – вітамін К, потрібний для нормального зсідання крові; *філотаксис* (грец. листок і ...*таксис*) – порядок розміщення листків на вітці); *філофора* (грец. листок і ...*фор*, яке в складних словах означає «той, що несе») – їстівна морська водорість червоного кольору; *філофаг* (грец. листок і ...*фаг* – листокруток, садова листовійка, комаха, шкідник листяних дерев; *хлорофіл* (грец. *chloros* – «зелений» і *phyllon* – «листок») – зелений пігмент рослин, за участю якого відбувається фотосинтез.

Слова, в яких *філо-* (-*філ*) позначають «листок», – це біологічні терміни. Вони найчастіше вживаються у науковому стилі, дуже рідко деякі слова можна зустріти у художній літературі. Наприклад, у напівавтобіографічній повісті М. Коцюбинського «Для загального добра» зустрічаємо слово *філоксера*: «*А філоксера тим і небезпечна для винограду, що, розмножуючись страшенно хутко, переходить з куца на куца, з садка в садок. ... Окрім того, в кінці літа філоксері виростають крила, вона робиться мушкою, перелітає з садка в садок...*» У національному мовознавстві чужомовні форманти, які утворюють біологічні терміни, досліджено в роботі Л. Симоненко «Формування української біологічної термінології». Авторка проаналізувала з погляду походження, сполучуваності, семантики найпоширеніші препозиційні елементи (73) у складі біологічних термінологічних назв, але слова з афіксом *філо-* (-*філ*) не були об'єктом її аналізу, що зумовлює актуальність нашої статті.

Дослідження реєстру українських слів з афіксоїдами *філо-* та *-філ* дало змогу виділити майже 90 лексем.

"Великий тлумачний словник української мови" подає 40 слів з префіксоїдом *філо-*. Наприклад, іменники-терміни: *філогенез, філогенетика, філогенія, філодендрон, філокактус, філокартія, філоксерія* (заст. *філоксера*), *філологія, філософія* (заст. *філозофія, зневажл. філософійка*); абстрактні іменники: *філоксеростійкість, рідк. філософічність, філософствування*; прикметники: *філогенетичний, філоксерний, філологічний, філософський* (рідк. *філософічний, заст. філозофічний*), *філофорний, філоксеростійкий, філофорний*; дієслова: *філософствувати, філософувати*; прислівники: *філологічно, рідк. філософічно, філософськи*.

У "Великому зведеному орфографічному словнику сучасної української лексики" зафіксовано 68 слів з префіксоїдом *філо-*. Крім слів, поданих у "Великому тлумачному словнику української мови", у цьому словнику є ще такі слова-іменники: *філобонт, філограма, філодез, філоїд, філокалін, філоксантин, філоктет, філом, філомелід, філометроїдоз, філоніт, філоплазмодій, філопод, філоподій, філопорфірин, філостиктоз, філосфера, філогенія, фітофаг, філоценогез*.

У "Словнику іншомовних слів" (укл. Л.О. Пустовіт та ін.) подано тільки 17 слів з префіксоїдом *філо-*. Укладачі цього словника фіксують найбільш уживані слова, не подають розмовної та застарілої лексики.

Активність слів з префіксоїдом *- філо* (*-філ*) в сучасній українській літературній мові не однакова. Ті, що пов'язані з повсякденним суспільним життям повністю адаптувались на українському ґрунті і мають похідні форми за моделями відповідних власне українських слів. Вони широко вживаються у всіх стилях української мови. Частина слів з префіксоїдом *- філо* (*-філ*) має вузьку сферу поширення і вживається переважно в науковій та спеціальній літературі. Важливим завданням на сьогодні є інвентаризація міжнародних елементів в українській лексиці, перш за все, повторювальних, типових. Вивчення таких елементів у системах словника різних галузей знань дасть можливість з'ясувати їх продуктивність та дозволить висловити думку щодо доцільності їх уживання в сучасній українській мові.

Література

1. Біологічний словник / П. Г. Костюк, В. О. Беліцер та ін.; За ред. К. М. Ситника, В. О. Топачевського. – 2-е вид., перероб. і доп. – К., 1986. – 679 с.
2. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики / Уклад, і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.: Ірпінь: ВТФ „Перун“, 2003. – 896; с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.: Перун, 2003. – 1440 с.;
4. Городенська К.Г. Префікси і префіксоїди в українській мові// Мовознавство.—1986.—№ 1.—С.36-41.
5. Словник власних імен людей (українсько-російський та російсько-український)/ За ред. С. П. Левченка. – Київ: Наукова думка, 1967. – 111 с.
6. Словник іншомовних слів: 23 000 слів та термінологічних сполучень / Укл. Л.О. Пустовіт, С.І. Скопенко, Г.М.Сюта, І.В.Цимбалюк. – К.: Довіра, 2000. – 1018с.

ЗМІСТ

Передмова		3
Колупасва Т.Є.	<i>Синергетично-системний підхід у взаємодії ВНЗ – ЗНЗ</i>	4
Бірюкова Н.В.	<i>Розвиток освіти на Волині (к.ХІХ – п.ХХ ст.)</i>	6
Блащук О.Ю.	<i>Читання – першочергове завдання початкової школи</i>	9
Боровець О.В.	<i>Емпатійність учителя як умова особистісно зорієнтованої педагогічної комунікації</i>	10
Бричок Б.П.	<i>Антропологічна криза у системі сучасної освіти</i>	13
Бричок С.Б.	<i>Педагогічні погляди Софії Русової у публікаціях журналів "Світло" (1910-1914 рр.)</i>	16
Вальчук І.А.	<i>Проблеми морального виховання учнів початкових класів в історії педагогіки</i>	20
Василевич Т.М.	<i>До питання про науково-теоретичні передумови освоєння процесу набуття навичок виразного читання за партитурою навчального тексту</i>	21
Вашкевич Т.В.	<i>Особливості педагогічного спілкування вчителя початкових класів</i>	23
Веремчук А.П.	<i>Формування ціннісної культури педагогічної діяльності: інтегративно-культурологічний підхід</i>	25
Власюк О.В.	<i>Використання загадок на уроках української мови в початкових класах</i>	27
Вознюк М.Д.	<i>Підготовка майбутнього вчителя до творчої діяльності</i>	29
Возняк Н.В.	<i>Опрацювання художнього твору на уроках читання в 3-4 класах</i>	31
Ганжа М.В.	<i>Сучасний стан проблеми естетичного виховання: інтерактивний підхід</i>	33
Герасимчук А.М.	<i>Вплив ідей Реформації та Відродження на розвиток освіти та педагогічної думки в Україні</i>	35
Герба В.М.	<i>Формування самосвідомості учнів початкової школи</i>	37
Гетманчук Н.О.	<i>Робота з текстом як засіб розвитку мовлення майбутнього вчителя</i>	39
Главацька І.С.	<i>Смисловий аналіз тексту, форми застосування</i>	42
Далінчун Ю.В.	<i>Теоретичні основи національного виховання</i>	45
Демчук І.А.	<i>Удосконалення техніки читання у молодших школярів на уроках читання</i>	47
Джас М.І.	<i>Професійно-педагогічна діяльність вчителя як історико-педагогічна проблема</i>	48
Дзвінська С.В.	<i>Основні технології (системи) розвивального навчання молодших школярів в українській педагогічній науці в 60-90-х роках ХХ століття</i>	52
Дмитрук Р.М.	<i>Особливості організації робочого часу студентів</i>	55
Долгих А.П.	<i>Текстотворення, як найважливіший вид роботи з мовленнєвого розвитку мовно-мовленнєвих умінь молодших школярів</i>	58
Іванова Л.І.	<i>Використання мовно-ситуативних завдань у аспекті комунікативного вивчення окремих розділів початкового шкільного курсу рідної мови</i>	60
Іванюк Ю.В.	<i>Інновації у змісті сучасної освіти</i>	66
Касянець Ю.Б.	<i>Просвітницька діяльність І.Огієнка(1882 - 1972)</i>	67
Кмитюк О.В.	<i>Дидактичні інноваційні технології в історичній ретроспективі</i>	70
Козіцька О.А., Давнюк С.В.	<i>Збагачення мовленнєвого діапазону студентів приднубальними синтаксичними конструкціями</i>	73
Кухарук О.І.	<i>Модернізація освіти в Україні</i>	76
Куцмида Н.В.	<i>Ситуативні вправи як основне джерело збагачення діалогічного мовлення молодших школярів</i>	78
Лавренчук А.П.	<i>Тенденції та пріоритети виховання дітей в сучасній сім'ї</i>	81
Михальчук О.В.	<i>Контроль за результатами навчання на уроках читання</i>	83
Наумова І.Б.	<i>Основні чинники формування науково-педагогічних поглядів Джона Локка</i>	85
Нікітюк І.П.	<i>В.О.Сухомлинський про оцінку як метод навчання учнів</i>	87
Панасюк Л.В.	<i>Як зацікавити дитину читати</i>	88
Перець О.М.	<i>Технологія формування професійної компетентності майбутнього вчителя початкових класів</i>	91
Руткаускайте Л.В.	<i>Актуальність проблеми комунікативної спрямованості уроку читання</i>	94
Скігар О.М.	<i>Педагогічні ідеї Марії Монтесорі</i>	96
Тупік Ю.О.	<i>Програмований контроль знань студентів із синтаксису</i>	97
Усач (Крижанська) Л.В.	<i>Етнопедогогічна основа національно зорієнтованого навчально-виховного процесу у початковій школі</i>	100
Харкевич Р.М.	<i>Соціально-педагогічні засади розвитку початкової освіти в Україні(1917-1933рр.)</i>	105
Хоровець Ю.С.	<i>Соціальна компетентність педагога:сутність, складові</i>	109

Шашок Ю.В.	<i>Метод навчальних проєктів - освітня технологія XXI століття</i>	111
Шевчук Т.Б.	<i>Лексикографічна робота як складова професійної підготовки вчителя початкових класів</i>	113
Шевців З.М.	<i>Педагогічна корекція професійно-значущих компетенцій майбутнього вчителя</i>	116
Юсенко Л.В.	<i>Роль і місце казки в розвитку дитини. Педагоги про виховне значення казки</i>	117
Яковишина Т.В.	<i>Сучасні тенденції розвитку творчої особистості вчителя початкових класів</i>	119